

CSR

Gentse StudentenRaad
wij zijn jouw stem

Standpunt kwaliteitszorg

24 april 2015

In de beginfase van het debat rond de hervorming van de kwaliteitszorg, stelde de Gentse StudentenRaad zes algemeen geldende en na te streven principes op, onafhankelijk van het systeem waarvoor men zou opteren:

- i. Het onderwijsresultaat moet centraal staan en niet enkel de lesgevende praktijk an sich.
- ii. Hervormingen en correcties van probleempunten mogen niet onnodig lang op zich laten wachten, opdat elke generatie studenten van kwalitatief hoger onderwijs kan genieten. Desalniettemin moeten - indien nodig - mogelijkheden worden voorzien voor overgangsmaatregelen.
- iii. Professionele en continue kwaliteitszorg moet op alle niveaus nagestreefd worden, van de individuele opleidingen tot de gehele instelling.
- iv. Participatie van alle stakeholders, waaronder studenten, aan kwaliteitszorg moet alomtegenwoordig, vanzelfsprekend en zonder belangenconflicten zijn.
- v. Kwaliteitscontrole moet vergelijkbaar en valideerbaar zijn.
- vi. Transparantie over het proces van kwaliteitszorg alsook over de resultaten is onontbeerlijk.

De Gentse StudentenRaad stelt helaas vast dat de huidige voorstellen ter vervanging van de visitaties onvoldoende zijn om aan deze principes tegemoet te komen. Tot die conclusie kwam zij na gesprekken met leden van de Kwaliteitscellen Onderwijs (KCO's), onderwijsdirecteurs, decanen, de centrale afdeling kwaliteitszorg, het rectoraat en na het lezen van de zelfreflectie en het raadplegen van enkele facultaire onderwijsbeleidsplannen.

De Gentse StudentenRaad eist het bijeenroepen van een taskforce met alle actoren, inclusief studenten, om de nodige deadlines en benodigde stappen vast te leggen en dit in de komende weken. Gezien de enorme tijdsdruk om dit alles nog te implementeren, is een taskforce noodzakelijk om op onze hieronder vermelde conclusies en aanbevelingen snel antwoorden te formuleren. De universitaire gemeenschap heeft zich al ongelooflijk flexibel en geëngageerd getoond; die energie mag nu niet verslappen. De Gentse StudentenRaad benadrukt daarom dat dit dossier alle benodigde extra middelen, aandacht en spoedigheid verdient. De Gentse StudentenRaad wenst met aandrang haar decretale adviesrecht te gebruiken om het bestuur van de Universiteit Gent te nopen actie te ondernemen.

I. Naar kwaliteitszorg 2.0

Tot op heden werd de kwaliteit van de opleidingen vooral extern gecontroleerd en hadden de meeste instellingen een eigen systeem van interne kwaliteitszorg. De visitaties controleerden of een opleiding voldoende kwalitatief was. De NVAO verleende na een visitatierapport een advies aan de regering om een hogeronderwijsinstelling al dan niet de erkenning te geven deze opleiding te mogen inrichten, nl. de accreditatie. Instellingen combineerden dit met een al dan niet uitgebreid intern kwaliteitszorgsysteem.

Naar analogie met de internationale evoluties en vanuit een visie dat de externe visitaties gepaard gaan met een overbodige planlast, werd gezocht naar een nieuw systeem. Dat systeem heet de instellingsreview. Binnen dat systeem controleert niet de NVAO, maar de instelling zelf de kwaliteit van de opleiding. De NVAO zal nu kijken of de instelling zelf in staat is om de kwaliteit te garanderen van haar opleidingen. De instellingen nemen de kwaliteitszorg op opleidingsniveau in "eigen regie".

Bij een dermate grote verandering van het systeem, vond de Gentse StudentenRaad het nodig te bekijken aan welke principes elk systeem van kwaliteitszorg zou moeten voldoen. Deze denkoefening leidde tot zes principes van kwaliteitszorg.

Kwaliteitszorg 1.0, de visitaties: voordelen

- Vergelijkbaarheid van de opleidingen in heel Vlaanderen

Alle opleidingen worden in een vergelijkend perspectief gevisited. Voor een student levert dat belangrijke informatie over de kwaliteit van de keuzemogelijkheden op. Deze mag niet zomaar opgegeven worden.

- Sterke garantie van neutraliteit, externe controle
Hoewel wel vaker discussie was over de correctheid van de conclusies in de rapporten van de visitatiecommissies, werden de commissies altijd met de grootste zorg samengesteld. Enige vorm van belangenvermenging werd altijd vermeden.

Kwaliteitszorg 2.0, de instellingsreview: voordelen

- Integratie van een verbeterbeleid
In het intern kwaliteitszorgsysteem zal nu ook het verbeterbeleid geïncorporeerd worden. Het wordt zelfs integraal deel van het beleid dat de NVAO zal controleren. In tegenstelling tot de visitaties waar de NVAO enkel verbeterpunten adviseerde aan de opleidingen, wordt de manier waarop opleidingen deze verbeteringen willen implementeren deel van het vernieuwde kwaliteitszorgsysteem.
- Consistentie en effectiviteit
Het nieuwe systeem dwingt de instellingen een visie te ontwikkelen, indien dit nog niet het geval zou geweest zijn. Daarenboven zal de instelling ook moeten aangeven hoe de visie in de praktijk wordt omgezet. De visie kán geen dode letter meer blijven, of dat zou moeten opvallen in de instellingsreview. Die werkwijze zou moeten leiden tot meer consistentie en effectiviteit.

In Nederland lopen beide systemen naast elkaar. Elk systeem heeft zijn voordelen. Dat is af te leiden uit de situatie in Nederland waar een instelling een positief advies na de instellingsreview verwierf, maar uit de visitatierapporten blijkt dat bepaalde opleidingen een duidelijke onvoldoende behaalden. Dit is een aandachtspunt dat niet zomaar vergeoelikt mag worden. De desbetreffende instelling slaagde er niet in haar visie in de praktijk om te zetten. Nochtans is voor de Gentse StudentenRaad de *enforcement* van de visie van een instelling een essentieel onderdeel dat bewezen moet zijn alvorens een systeem met instellingsreviews enig onderdeel van het huidige kwaliteitszorgsysteem mag vervangen. Zolang instellingen hiertoe niet in staat blijken, moeten onafhankelijke kwalitatieve opleidingsvisitaties blijven bestaan.

II. De zes principes van kwaliteitszorg

I. Het onderwijsresultaat moet centraal staan en niet enkel de lesgevende praktijk an sich.

Een theoretisch hoogstaande onderwijsvorm waarvan studenten aangeven dat deze weinig aan het leerresultaat bijdraagt, is niet te prefereren. De nadruk op

onderwijsprestaties mag echter ook onderwijsinnovatie niet in de weg staan. Nieuwe onderwijsvormen kunnen de leerresultaten verbeteren, maar hebben vaak zelf een inloop- en aanvaardingsperiode nodig.

- II. Hervormingen en correcties van probleempunten mogen niet onnodig lang op zich laten wachten, opdat elke generatie studenten van kwalitatief hoger onderwijs kan genieten. Desalniettemin moeten - indien nodig - mogelijkheden worden voorzien voor overgangsmaatregelen.**

Een opvolgtraject voor opleidingen of professoren die slecht scoren, moet worden ingelegd zodat zij op een korte maar aanvaardbare periode verbeteringen kunnen voorleggen.

- III. Professionele en continue kwaliteitszorg moet op alle niveaus nagestreefd worden, van de individuele opleidingen tot de gehele instelling.**

De kwaliteit van de opleidingen en de instelling moet continu in vraag worden gesteld en gemonitord. Daarbij kunnen bv. studentenenquêtes en medewerkersenquêtes een extra hulpmiddel zijn.

- IV. Participatie van alle stakeholders, waaronder studenten, aan kwaliteitszorg moet alomtegenwoordig, vanzelfsprekend en zonder belangenconflicten zijn.**

Onderwijsevaluaties vormen een belangrijk onderdeel van kwaliteitszorg omdat de mening van de student centraal staat. Daarnaast is het ondervragen van alumni ook belangrijk. Zij kunnen namelijk een beeld bieden van de totale opleiding en eventuele aansturing voorstellen op de visie en de positionering van de opleiding in de maatschappij. De neutraliteit is een essentieel principe voor een geloofwaardige en krachtdadige kwaliteitszorg.

- V. Kwaliteitscontrole moet vergelijkbaar en valideerbaar zijn.**

Elke student moet een keuze kunnen maken tussen de verschillende instellingen of richtingen op basis van eenvoudig vergelijkbare informatie.

- VI. Transparantie over het proces van kwaliteitszorg alsook over de resultaten is onontbeerlijk.**

Het proces van kwaliteitszorg moet voor de buitenwereld transparant zijn zodat o.a. vergelijkingen tussen richtingen mogelijk zijn. Ongeacht welke informatie wordt meegegeven en of die vergelijkbaar is, moet de lezer makkelijk kunnen vinden hoe de informatie tot stand kwam. De lezer moet weten hoe de kwaliteit gecontroleerd werd.

III. De huidige voorstellen van de UGent

Hoe passen de huidige voorstellen i.v.m. interne kwaliteitszorg van de UGent binnen onze principes?

- **Het onderwijsbureau**

Vanuit voorgaande principes stelt de Gentse StudentenRaad een evaluatie per relevant principe:

- ii. Onderwijskwaliteitszorg aan de UGent heeft nood aan een **krachtadig centraal beslissingsorgaan met de bevoegdheid over beleid en strategie**. Een krachtig orgaan dat snel moet kunnen ingrijpen indien situaties moeilijk blijken om op te lossen op een lager niveau. Hierom is de Gentse StudentenRaad voorstander van het oprichten van een bureau.

Twee functies die duidelijk te onderscheiden zijn van de ondersteunende functie die DOWA zou moeten invullen. Zij moeten de opleidingsvoorzitters, OC's, KCO 's en alle andere organen en personen die bezig zijn met kwaliteitszorg centraal ondersteunen. Het bureau zet het beleid uit, controleert of dat beleid op een systematische wijze uitgevoerd wordt en neemt bij problemen een duidelijk gemotiveerde beslissing.

- iii. Daarnaast is het belangrijk dat ook de centrale kwaliteitscontrole **een aparte vergadering** krijgt die zich buigt over de controle van de kwaliteitszorg die op opleidingsniveau gekend is.

- iv. Ook binnen het bureau worden alle stakeholders meegenomen in het overleg, wat de breedheid van de inhoud van de beslissing moet bevorderen. Hierbij moet wel opgelet worden dat er **geen belangenconflict** kan ontstaan. Dit moet ook essentieel zijn bij de samenstelling van dit orgaan. Indien het overleg gezagsdragend moet of wil zijn, dan moet enige vorm van belangenvermenging uit den boze zijn.

Vanuit die redenering is het bijvoorbeeld ten stelligste af te raden dat onderwijsdirecteurs lid zouden zijn van dit onafhankelijk orgaan. Zij zijn integraal deel van het uitvoerend deel van de kwaliteitszorg binnen een faculteit. Een onderwijsdirecteur kan niet rechter en partij tegelijk vormen. Datzelfde principe geldt ook voor de andere leden van het bureau, hoewel daar het belangenconflict van een heel andere grootte-orde is. Zij zijn veelal geen onderdeel van het uitvoerend team van kwaliteitszorg in een faculteit. Bij hen kan een beoordeling van het belangenconflict per dossier een optie zijn.

Naast de evidente reden voor het vermijden van belangenconflicten, is ook geloofwaardigheid geen onbelangrijk element. Belangenconflicten tasten de geloofwaardigheid en de krachtdadigheid van het orgaan aan. Het belang is enerzijds extern naar de NVAO toe, maar anderzijds ook intern naar de eigen professoren en assistenten toe. Wanneer het bureau een beslissing neemt en de persoon die de gevolgen draagt, vindt dat er in het proces belangenvermenging was, zal deze de beslissing vermoedelijk niet aanvaarden.

Daarbij is het ook belangrijk om te kijken naar de discretionaire bevoegdheden: in welke mate wordt het onderwijsbureau gecontroleerd en welk orgaan houdt toezicht op het onderwijsbureau. Ook deze organen moeten de geloofwaardigheid van het bureau benadrukken.

- vi. Omdat transparantie erg belangrijk is, ook voor de gedragenheid van de beslissingen van een dergelijk bureau, moeten de **besluiten en adviezen** altijd goed **gemotiveerd** worden. Die motivatie wordt des te meer belangrijk in het geval bepaalde dossiers als vertrouwelijk worden beschouwd.

Ook bij vertrouwelijkheid moeten studenten toegang krijgen tot de beslissingen en de rationale hierachter. Informatie over de kwaliteit van een opleiding is een gemeenschappelijk goed en is essentieel voor een student. De algemene informatie mag dus niet beperkt blijven tot een selecte groep binnen het bureau. De visitaties waren ten slotte ook openbaar.

Het bureau moet telkens de doelstellingen uit de instellingsvisie omtrent kwaliteitszorg en de metingen duidelijk koppelen aan de resultaten van de opleiding.

- **Peer leerbezoeken**

Vanuit voorgaande principes stelt de Gentse StudentenRaad een evaluatie per relevant principe:

- i. Het zou goed zijn als binnen deze peer leerbezoeken genoeg accent wordt gelegd op de onderwijsinnovatie en hoe deze de leerresultaten voor individuele vakken verbetert. Het grote **leervermogen** dat binnen deze bezoeken aanwezig is, moet zoveel mogelijk benut worden door ook te durven deze bezoeken een sterk, toegepast gedeelte te geven. Toon een onderwijzend lid hoe anderen iets in de praktijk omzetten en wat de resultaten daarvan zijn.

Kwaliteitszorg is geen zuiver theoretische bezigheid op papier. De student zal geen effect voelen van een visie van een instelling, als die visie haar betekenis verliest, nog voor ze in de praktijk omgezet wordt. Tot op heden, is de invulling van de bezoeken echter nog niet volledig uitgewerkt. De Gentse StudentenRaad wenst deze suggestie te doen naar het bestuur. De voorlopige invulling van de peer leerbezoeken lijkt echter meer naar een controlesysteem te gaan. Dat kan een

nuttige en nodige invulling zijn, maar dan lijkt de naam niet de betekenis te dekken van het concept *leer*bezoek. Het *leer*vermogen voor de leden van de commissie, valt zodoende sterk terug. **Kwaliteitszorg is meer dan een controle**, de enorme opportuniteit die dit voorstel kan brengen, moet benut worden. Als Gentse StudentenRaad wensen we te benadrukken dat activerende aspecten binnen het kwaliteitszorgsysteem nodig zullen zijn en de kracht ervan niet onderschat mag worden.

- iii. De peer leerbezoeken dragen een groot vermogen in zich om de **continuïteit** van de kwaliteitszorg te verhogen. De visitaties zijn nu slechts om de acht jaar. De peer leerbezoeken met invulling van inhoudelijke leerbezoeken, zijn volgens de Gentse StudentenRaad bij voorkeur om de drie jaar bij elke opleiding. Het houdt de volledige instelling op een meer continue wijze in de ban van haar eigen kwaliteit. Courantere vrijwillige deelname moet uiteraard altijd kunnen. De peer leerbezoeken met invulling van visiterende bezoeken moeten echter ook een minimum termijn kennen.
- iv. Gezien de opleidingsvoorzitters deelnemen aan deze bezoeken, zullen de peer leerbezoeken ook de **participatie** verhogen van de stakeholders, in dit geval voornamelijk de opleidingsvoorzitters. Die verhoogde betrokkenheid kan de visie van de instelling beter tot op het niveau van de opleiding brengen. Tevens kunnen good practices over hoe kwaliteitszorg en over hoe de instellingsvisie in de praktijk te brengen zo op een gesystematiseerde manier in het systeem brengen. Belangrijk zal zijn deze bezoeken goed te omkaderen en leerrijk te laten zijn voor de deelnemers. Indien niet, kan dit leiden tot nutteloze inspanningen die al het goede van de peer leerbezoeken tenietdoen, of deze nu een didactische of een controlerende invulling krijgt.

Het zal erg belangrijk zijn deze peer leerbezoeken goed te definiëren binnen de visie van de UGent rond kwaliteitszorg. Indien men deze bezoeken een volledig lerend, praktijkgericht karakter wil geven, moet de meer **controlerende kwaliteitszorg** op een andere manier verzorgd worden. Deze twee aspecten gaan niet noodzakelijk samen maar moeten wel beiden vervuld worden. Bij die overschouwende kwaliteitszorg zal ook het vergelijkende karakter zoals wij in principe v. definieerden van groot belang zijn. Zoals al eerder vermeld is de invulling van de peer leerbezoeken nog niet volledig.

▪ **Opleidingsportfolio**

Vanuit voorgaande principes stelt de Gentse StudentenRaad een evaluatie per relevant principe:

- i. Het portfolio moet een echt **werkstation** worden van de opleiding, en niet een visiedocument met het ideaal van de opleiding, dat echter geen link heeft met de realiteit van de opleiding. Het vraagt een inzet van een OC, waar zij **steun vanuit**

de centrale administratie moet kunnen vragen. Het is ook de taak van die administratie om sturing te krijgen bij dit portfolio. Een opleidingscommissie moet kunnen zien waar de opleiding staat in o.a. haar profilering.

- ii. Exact om onze opmerkingen bij principe I, wil de Gentse StudentenRaad ook vragen dat binnen het opleidingsportfolio de verbeterpunten direct gekoppeld worden aan acties en de evaluatie ervan ook jaarlijks gebeurt. De *plan, do, check, act* cyclus moet tot op opleidingsniveau, zelfs vakniveau geïntegreerd worden. Indien een probleem niet tijdig wordt opgelost, moet er centraal ingegrepen worden. Opleidingen en individuele professoren moeten voldoende ruimte krijgen tot verbetering, maar een cesuurmoment is nodig. De procedures die tot die cesuurmomenten leiden, moeten voor iedereen duidelijk zijn. De Gentse StudentenRaad pleit voor een actieve rol van de centrale administratie weliswaar nadat een probleem zich op facultair niveau niet oploste.
- iii. Zeer te bejubelen, is het feit dat het opleidingsportfolio de continuïteit van de informatievergaring binnen de kwaliteitszorg sterk kan verbeteren. Dat de opleidingen hier zelf ook hun eigen visie en resultaten moeten in meegeven is goed om ook op opleidingsniveau de continuïteit te verankeren.
- v. Valideerbaarheid en betrouwbaarheid moeten centraal staan binnen het opleidingsportfolio. De informatie binnen dit dossier moet de basis kunnen vormen voor elke vraag over de kwaliteit van de richting. Voldoende aandacht moet gaan naar het verzamelen van voldoende, correcte en gerichte informatie.
- vi. Nadelig aan het opleidingsportfolio lijkt de transparantie. Het portfolio zal niet volledig openbaar beschikbaar zijn. Dit hoeft ook niet voor elk aspect binnen kwaliteitszorg, maar de Gentse StudentenRaad wenst te benadrukken dat openheid van bestuur een deugdelijke zaak is, die vaak met weigering tegemoet gegaan wordt, maar achteraf vaak een evidentie lijkt en nog weinig commotie veroorzaakt.

IV. Evaluatie huidige voorstellen UGent

Binnen het kwaliteitszorg dossier merkt de Gentse StudentenRaad op dat het nog aan **visieontwikkeling** ontbreekt. Die visie moet vertrekken vanuit de opleidingen en faculteiten, en mag niet enkel top-down worden opgelegd. Het is dus belangrijk dat er vanuit centraal niveau voldoende samenwerking is met en tijdige doorstroom naar de faculteiten. De ontwikkeling van een aantal initiatieven is sterk aan te moedigen, maar het kader waarbinnen deze initiatieven hun werking zullen hebben, is echter nog te weinig aan bod gekomen. Hierdoor lijken de huidige voorstellen een sterk ad hoc karakter te hebben. De concrete invulling van de peer leerbezoeken is

hiervan een voorbeeld. De twee opties zoals hierboven beschreven kunnen elk een aspect van kwaliteitszorg brengen. Echter is het zo dat deze twee opties tegengesteld zijn aan elkaar en dus de doelstelling van deze peer leerbezoeken niet genoeg gekaderd is. Het waarom van het inrichten van peer leerbezoeken is afwezig. Datzelfde geldt in breed kader nog te veel in het volledige dossier. **De Gentse StudentenRaad benadrukt dat de controle van een instelling op haar onderwijs een logische uitvloeijing moet zijn van haar visie op wat goed onderwijs voor haar is.**

Bij het ontwikkelen van die visie is het van groot belang aandacht te hebben voor de **incentives** die het kwaliteitszorgmodel moeten drijven. Lesgevend personeel moet een eigen motivatie kunnen ontwikkelen om kwaliteitszorg hoog in het vaandel te dragen. Dat betekent dat professoren niet enkel op hun onderzoek beloond mogen worden. Er moet gezocht worden naar een kwaliteitszorgsysteem dat **activerend, motiverend** is. Onze professoren moeten willen deelnemen, willen hun lessen verbeteren en nieuwe technieken uitproberen om te kijken wat past. Uit gesprekken blijkt dat die motivatie reeds aanwezig is op heel wat faculteiten en die moet aldus bevestigd en aangewakkerd worden door de juiste ondersteuning te voorzien. *Ownership* over de eigen vakken en eigen opleiding moet worden geactiveerd om op die manier de **intrinsieke motivatie** te versterken.

Nieuwe zaken proberen, betekent tevens meer ondersteuning voor onderwijsinnovatie en -ondersteuning. Zonder omkadering valt een prof die tijd maakt voor innovatie in een zwart gat van onwetendheid; intussen een gekend fenomeen. De UGent moet haar verantwoordelijkheid ook op dat domein ter harte nemen. Het huidige kader van innovatie en onderwijsondersteuning moet naast sterker uitgebreid worden eerst en vooral véél sterker naar de eindconsument, het lesgevend personeel, gericht worden.

Daarnaast wenst de Gentse StudentenRaad het gevaar van **belangenconflicten** en het belang van **geloofwaardigheid** uit principe iv. te benadrukken. Indien de UGent een overtuigende en geloofwaardige kwaliteitszorg wilt brengen, mag er op geen enkele manier sprake zijn van belangenvermenging. De huidige voorstellen doorstaan deze toets nog absoluut niet. Externen moeten ook boven de kritiek van *critical friends* kunnen stijgen. Enkel je eigen mensen vragen zichzelf of gelijken kritisch te bekijken, is weinig neutraal.

Geloofwaardigheid naar de eigen studenten en daarbuiten, is een aspect dat niet onderschat mag worden. De werking van de interne kwaliteitszorg moet hier dan ook op inspelen. Ook wat betreft de invulling van het onderwijsbureau moet bij het samenstellen van het takenpakket en de leden van het orgaan, neutraliteit als opperste principe hanteren. Zoals de bestuurlijke herindeling van de UGent benadrukt, zijn strategische, operationele en controlerende taken niet te verenigen. Sterker nog: indien de UGent een geloofwaardig intern kwaliteitszorgsysteem wil brengen, zal ze dit principe volledig moeten doortrekken om de NVAO en haar studenten te overtuigen dat de eigen regie niet zomaar kwalitatief is, maar zelf een voorbeeld vormt voor de andere instellingen; zoals het een instelling van haar internationaal niveau ook betaamt.

Voor een student is **informatie over de kwaliteit** van een opleiding een belangrijke bron van informatie indien deze een keuze moet maken tussen instellingen. Het is dan ook van groot belang dat de student volledige, begrijpbare en correcte informatie heeft. De informatie voorhanden, mag zich niet beperken tot eenvoudige zaken, waar studenten weinig mee zijn. Het moet een volledig overzicht geven van een richting in al haar facetten, kwaliteiten en werkpunten.

Daarnaast is ook de vergelijkbaarheid van groot belang. Door het afschaffen van de visitaties, gaat het vergelijkend perspectief verloren. Niettemin blijft de Gentse StudentenRaad sterk pleiten voor het behoud van deze vergelijkingsmogelijkheid.

Tot slot ontbreekt het ook nog aan **systematiek** in het huidige systeem. Hierbij zien wij twee aspecten die systematischer moeten worden aangepakt.

Eenzijds moeten de **verantwoordelijkheden** en relaties duidelijker omlind worden. Die verdeling is essentieel om het systeem te vervolledigen. Veel actoren in het onderwijskwaliteitsveld zijn nog steeds niet volledig op de hoogte van de nieuwe wijzigingen en wat hun taken zullen zijn in het nieuwe systeem. Met nog maar een jaar te gaan voor onze eerste instellingsreview, is dit een pijnlijke zaak. Welke taken het bureau zal krijgen, wanneer en hoe zij kan en mag ingrijpen, hoe zij dit zullen verantwoorden; deze vragen blijven nog onbeantwoord. Het ontbreekt duidelijk aan samenwerking tussen de verschillende kwaliteitszorgniveaus. Voornamelijk de ondersteuning van centraal niveau naar de faculteiten op vlak van kwaliteitszorg is sterk onvoldoende. De Gentse StudentenRaad benadrukt dat hier verandering in moet komen. **Er moet een visie komen die vertrekt vanuit de noden en sterktes van de opleidingen. Nu komt de visie op onderwijskwaliteitszorg nog te veel top-down tot stand.**

Anderzijds ontbreekt het ook aan systematiek procesmatig. Tot op heden blijft alles te vrijblijvend. De **processen moeten duidelijk neergeschreven worden**. Het is nog onvoldoende duidelijk waar de facultaire en centrale taken liggen, wanneer een probleem op een niveau een prioriteit wordt en wanneer een uiteindelijke beslissing zal vallen. Kortom: hoe sluiten we de cirkel van kwaliteitszorg? Hoewel interne kwaliteitszorg een manier kan zijn om de werklust te verminderen, betekent het ontbreken van voldoende neergeschreven systematiek het oprichten van een **house of cards**. Een situatie die bij de minste twijfel, geen sterk fundament zal hebben om op terug te vallen. Nog te weinig ligt vast.

Welke principes zijn nog niet vervuld voor de Gentse StudentenRaad?

I. De focus ligt onvoldoende op het onderwijsresultaat

Dit principe zal vooral haar plaats moeten vinden bij het verder ontwikkelen van de visie en de metingen die daaruit zullen voortvloeien. Voor onderwijsinnovatie en -ondersteuning ziet de Gentse StudentenRaad nog niet genoeg engagement vanuit de

centrale directie.

II. Vlotte hervormingen en correcties zijn absoluut nog niet gegarandeerd

Tot op heden lijkt dit principe nog het minst geïntegreerd in de voorstellen voor het centraal beleid. De krachtdadigheid en zeker de geloofwaardigheid van het bureau wordt ondermijnd door mogelijke belangenconflicten. Het ontbreken van een takenpakket of duidelijke strategische visie voor het nieuwe onderwijsbureau als controleorgaan is erg problematisch. Dat is jammerlijk voor een instelling als de UGent.

III. Professionaliteit en continuïteit kwaliteitszorg zijn nog niet volledig vervuld maar evolueren duidelijk positief

Duidelijke stappen voor een meer continue kwaliteitszorg worden gezet. Het opleidingsportfolio zet de eigen leden van het lesgevend personeel op een jaarlijkse wijze aan tot (zelf)evaluatie. Net zo functioneren de peer leerbezoeken, die bij een voldoende hoge frequentie een sterk leereffect zouden kunnen tweebrengen binnen de instelling. Dat moet echter nog bepaald worden door de invulling die deze peer leerbezoeken effectief zullen krijgen. Bij een andere invulling zullen we dat zeer belangrijke lerende aspect echter verliezen.

Over de professionaliteit van de kwaliteitszorg op opleidingsniveau tot op het niveau van een professor, zijn er maar weinig voorstellen. Voorlopig formuleren de voorstellen geen duidelijke omkadering of ondersteuning voor de opleidingscommissies of individuele lesgevers. Het huidige aanbod is ook te weinig afgestemd op de eindconsument, het professorenkorps.

IV. Ondersteuning voor participatie is nog niet gegarandeerd, en mogelijke belangenconflicten kunnen de situatie sterk problematisch maken

Er wordt duidelijk getracht de participatie van alle stakeholders te vergroten. Niettemin zal ondersteuning van groot belang zijn. Alle leden van de OC's, KCO's en peer leerbezoeken moeten hierop aanspraak kunnen maken. Indien dit vervuld is, lijken de voorstellen voorlopig voldoende om een voldoende hoge participatiegraad te verkrijgen. Belangrijk voor de studenten zal zijn om voldoende niet-kwantitatieve gegevens mee te nemen. Het accent op de onderwijsbeoordelingen is opmerkelijk en een voorbeeld voor andere universiteiten. Toch moet ook rekening gehouden worden met een al te grote nadruk op zuiver kwantitatieve gegevens. Naast kwantitatieve gegevens zoals onderwijsbeoordelingen zijn ook meer kwalitatieve gegevens nuttig. Focusgroepen bijvoorbeeld leveren een ander type informatie dan onderwijsbeoordelingen.

De belangenconflicten bij deze participatie zijn echter sterk problematisch. De huidige voorstellen garanderen niet dat belangenconflicten vermeden worden. Nochtans is geloofwaardigheid van een krachtadig centraal orgaan voor de Gentse StudentenRaad

essentieel.

V. Vergelijkbaarheid en valideerbaarheid zijn mogelijks vervuld

De vergelijkbaarheid van informatie is voor de Gentse StudentenRaad een belangrijk punt. De Gentse StudentenRaad is van oordeel van de UGent het voortouw moet nemen om op Vlaams niveau initiatief te nemen om studenten voldoende vergelijkbare informatie te verstrekken over haar opleidingen.

Wat betreft de valideerbaarheid, zal dit sterk afhangen van de invulling van het opleidingsportfolio. De Gentse StudentenRaad pleit ervoor dit zo snel mogelijk in te vullen.

VI. Transparantie is nog niet gegarandeerd

Binnen de opleidingsportfolio is transparantie duidelijk niet voor alle stakeholders een feit, maar zoals aangehaald hoeft dat niet. Toch wenst de Gentse StudentenRaad te benadrukken dat we hopen dat er op lange termijn een situatie zal ontstaan, waar het vertrouwen groot genoeg is om ook deze informatie te delen met alle stakeholders. Leden van het bureau moeten hier echter sowieso toegang toe hebben. De transparantie binnen het bureau zal afhangen van de gegeven motivatie. Transparantie en openbaarheid in doelstellingen en de redenering achter de genomen beslissing zal erg belangrijk zijn. Hierom is het ook belangrijk om voldoende koppeling tussen het dossier van kwaliteitszorg en de algemene onderwijsvisie te brengen.

V. Conclusies

Voor de Gentse StudentenRaad zijn de huidige voorstellen voor vernieuwde interne kwaliteitszorgmodel ontoereikend. Zonder aanpassingen, komen de geloofwaardigheid van de kwaliteitszorg en de visie van de UGent in het gevaar.

1. De **visie rond kwaliteitszorg** is niet voldoende uitgewerkt. Eigenlijk ontbreekt het zelfs überhaupt aan een goed uitgeschreven *visie* over kwaliteitszorg. Ook binnen de kritische zelfreflectie komt er niet genoeg visie naar voren. De Gentse StudentenRaad vindt het onaanvaardbaar dat de huidige voorstellen op een ad hoc manier ontstaan en niet duidelijk genoeg gekaderd zijn. Het feit dat de facultaire beleidsplannen een schamele enkele keer vermeld worden in de kritische zelfreflectie, is pijnlijk. Daarbij wordt zelfs niet beschreven hoe zij kaderen in het geheel.
2. In de huidige voorstellen stelt de UGent zich bloot aan **belangenconflicten**. Er worden ook geen duidelijk stappen ondernomen om die te voorkomen. Jammerlijk, want dit is naast een slechte zaak voor het imago van de instelling ook een aantasting

van de geloofwaardigheid van het systeem naar externen, evenals naar de leden van het systeem toe. Dit moet ten alle tijde voorkomen worden. Het idee dat leden van een uitvoerend team zichzelf kunnen controleren, is ongepast. Uitvoerende en controlerende taken worden voor een reden gescheiden. De Gentse StudentenRaad ziet geen enkel argument waarom kwaliteitszorg een uitzondering is, wel het tegendeel.

3. Binnen het nieuwe systeem is er een duidelijk tekort aan **motiverende en activerende** elementen. De verplichtingen uit de visitaties vallen weg, andere zaken moeten dit opvangen. Onze professoren zullen een nieuwe vorm van *incentive* moeten krijgen. Motivatie en activering zullen het hele systeem maken of kraken. Wanneer de stakeholders niet betrokken (willen) zijn, kunnen we maar beter snel terug overstappen naar het oude systeem van visitaties. Het probleem wordt mogelijks deels veroorzaakt door het ontbreken van een uitgewerkte visie rond kwaliteitszorg. Gezien de reeds bestaande motivatie van het onderwijzend personeel, zal de eerste belangrijke stap verdere ondersteuning zijn. Het is belangrijk dat ervoor gezorgd wordt dat de personeelsleden goed weten wat ze moeten doen en hoe ze dat goed kunnen doen.
4. Samen met motivatie en activering, zal ook **leervermogen** van groot belang zijn. Als het onderwijs aan de UGent toponderwijs wil zijn, dan zal het institutioneel vermogen om innovatie en *good practices* op te pikken en te verspreiden, moeten worden verhoogd. De peer leerbezoeken kunnen een fantastisch middel hiervoor zijn. De invulling van deze bezoeken lijkt tot op heden geen didactische kant te hebben, of enkel voor de onderzochte opleiding, niet de leden van de commissie. Een verloren kans volgens de Gentse StudentenRaad. Het leereffect zou in twee richtingen moeten gaan. De Gentse StudentenRaad pleit niet voor een gewijzigde invulling, wel voor een correct gebruik van termen én het verhogen van het institutioneel leervermogen. Bij het vergroten van het institutioneel leervermogen zal **ondersteuning van alle stakeholders** essentieel zijn. Zo moet DOWA de faculteiten ten volle ondersteunen. Het is echter essentieel dat de opleidingen hun vrijheid behouden evenals het *ownership* over hun opleiding. DOWA moet leidraden aanbieden, opties geven en helpen wanneer gevraagd.
5. Tevens lijkt er door het ontbreken van een duidelijke visie, snel een tekort te ontstaan aan systematiek. Systematiek ontbreekt bij name zowel in de invulling van de taken van de verschillende organen als in de systematische opvolging van (probleem)dossiers. Dit probleem lijkt zich binnen de KCO's duidelijk te stellen. **Hoe we de cirkel van kwaliteitszorg gaan sluiten**, is dus nog niet uitgewerkt. Dat is mogelijks het grootste tekort aan de huidige situatie.
6. Tot slot pleit de Gentse StudentenRaad ook voor een duidelijkere integratie van kwalitatieve **informatie** vanuit de studentengeleding in de opgebouwde systemen.

Wanneer er écht een volledig zicht wil bekomen worden, zullen verschillende informatiebronnen ook moeten aangesproken worden.

Kortom: de Gentse StudentenRaad wenst met aandrang haar decretale adviesrecht te gebruiken om het bestuur van de Universiteit Gent te nopen actie te ondernemen. Voor de bovenvermelde problemen moet snel een oplossing geformuleerd worden, gezien de enorme tijdsdruk om dit alles nog te implementeren.